Raad
voor de leefomgeving
en infrastructuur

www.rli.nl

Presentatie advies
‘Ruimte voor duurzame landbouw’
Den Haag, 20 maart 2013

Henry Meijdam

voorzitter
Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

Presentatie advies
‘Ruimte voor duurzame landbouw’
Den Haag, 20 maart 2013

Niels Koeman

voorzitter
raadscommissie ‘Toekomst landbouw’

Aanleiding

- ruimte-claims van andere functies in een dichtbevolkt land
- maatschappelijk debat over ethische vragen, dierenwelzijn, volksgezondheid, aantasting landschap
- vermindering aantal agrarische bedrijven en vermindering winstgevendheid van sommige bedrijven

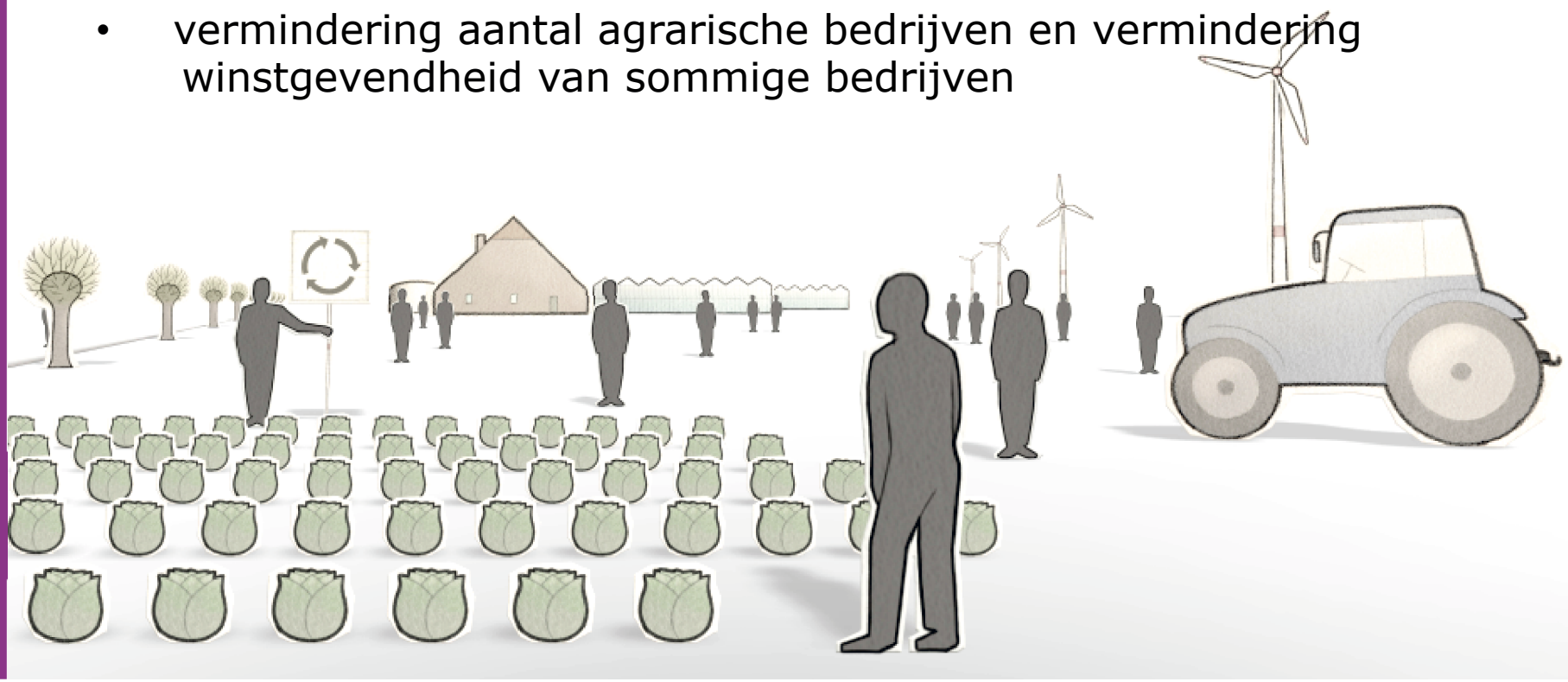

Centrale vraagstelling

Moet de landbouw (primaire sector) in Nederland in de toekomst ruimte worden gegeven voor verdere ontwikkeling en zo ja, op welke wijze?

Onderzochte aspecten:

- belang van landbouw voor Nederland
- maatschappelijke effecten van de landbouw
- noodzaak om te verduurzamen
- verduurzamingsopgaven voor de landbouw
- verduurzaming als sturingsvraagstuk, en rol (rijks)overheid
- belemmeringen bij verduurzaming

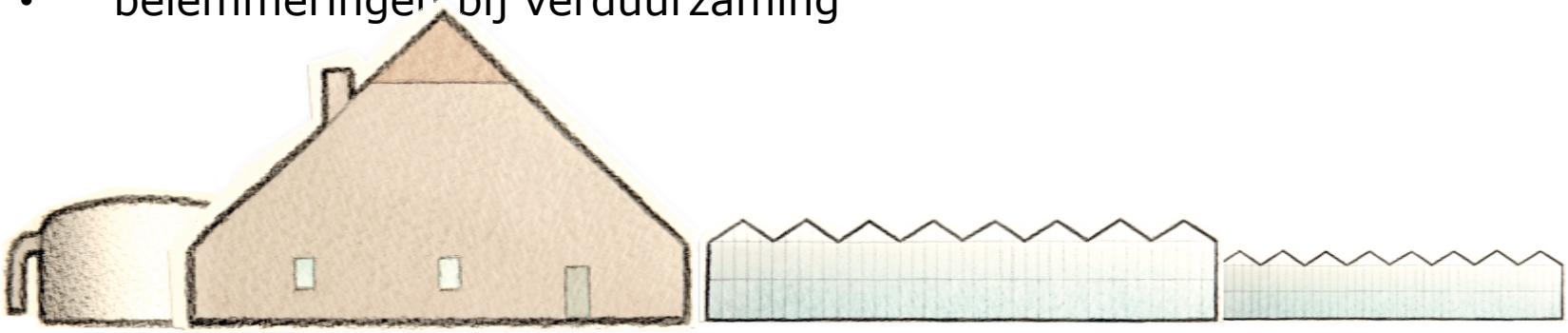

Conclusie analyse (1)

Nederlandse landbouw van nationaal en internationaal belang

- nauw verweven met de (veel grotere) agrofoodsector, die van groot economisch belang is (Nederlandse maakindustrie)
- bijdrage aan wereldvoedselvoorziening, mede door kennis en innovatie
- beheer van 2/3 van het Nederlandse landschap

Alleen toekomst voor de landbouw, als aan sociale, ecologische en economische voorwaarden wordt voldaan:

- wegnemen zorgen over (volks)gezondheid, dierenwelzijn en voedselproductie
- halt toeroepen aan verschralen landschap & afname biodiversiteit
- verbetering winstgevendheid van sommige bedrijven

Conclusie analyse (2)

Toekomst voor landbouw in NL,
mits versneld op weg naar streefbeeld

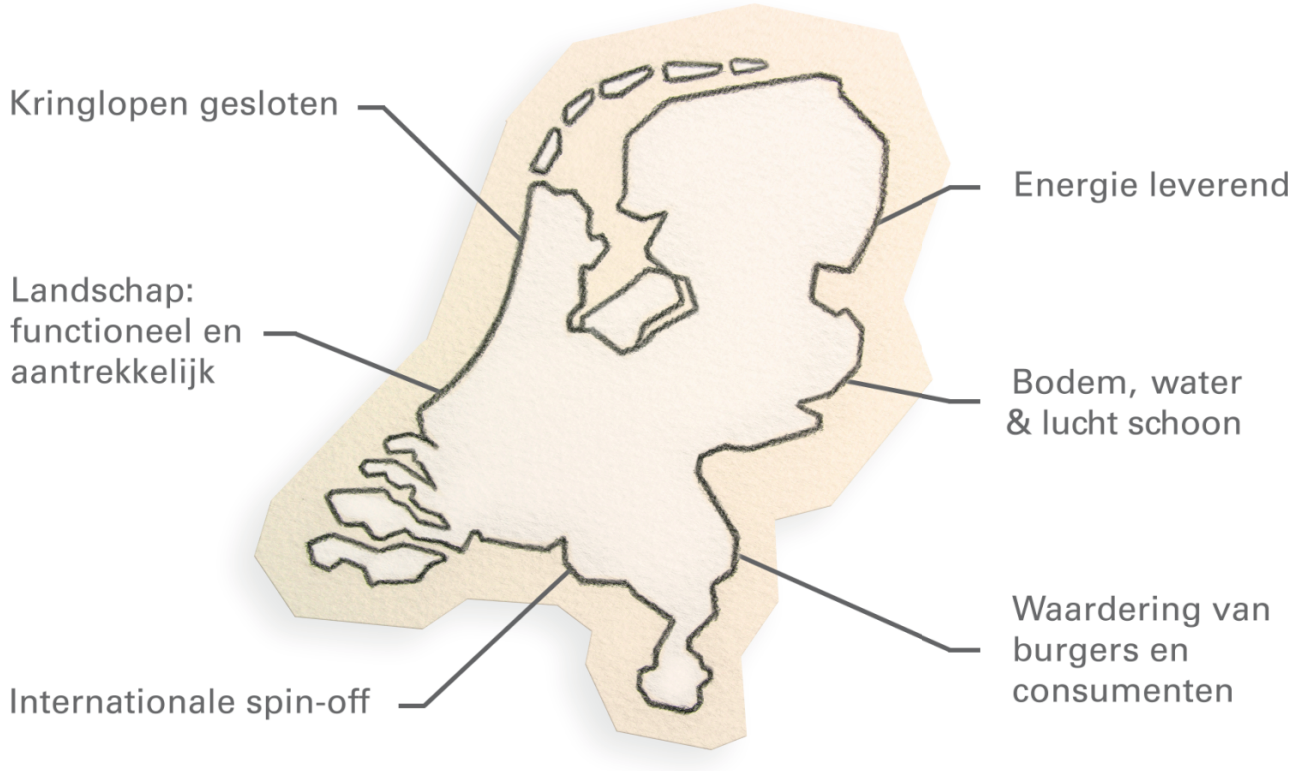

Drie bedrijfsvormen met ieder een andere verduurzamingsopgave

Grondgebonden bedrijven

zijn sociaal en economisch solide,
maar ecologisch moet het beter

Gebouwgebonden bedrijven

moeten vooral op sociale aspecten
vooruitgang boeken

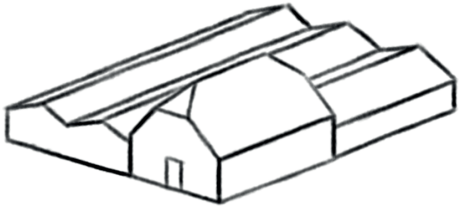

Stedelijk georiënteerde bedrijven

kunnen economisch sterker

Advies 1:

Werk een uitvoeringsgerichte strategie uit

- Werk binnen een jaar een uitvoeringsgerichte strategie uit die de voorwaarden bevat voor een verduurzaming langs de drie dimensies (people, planet, profit)

- Formuleer concrete verduurzamingsdoelstellingen voor bedrijven voor 2025 en 2040

Advies 2:

Geef ruimte aan de onderscheiden bedrijfsvormen met ieder hun eigen specifieke verduurzamingsopgave

- Stimuleer maatwerk voor alle drie bedrijfsvormen in r.o. plannen (provincie/gemeente)

- Wijs in overleg met alle betrokken partijen een locatie voor de ontwikkeling van een nieuw geclusterd agro-sciencepark (voorbeeldproject) en stimuleer de totstandkoming daarvan

- Stimuleer soortgelijke voorbeeldprojecten in de gespecialiseerde grondgebonden sectoren

- Ga met steden in overleg over het oplossen van bestuurlijke vraagstukken rond lokale voedselstrategieën

Advies 3:

Zet kennis en innovatie in als motor achter het proces van verduurzaming

- Formuleer op rijksniveau een kennis- en innovatieagenda (uitdagingen, drie bedrijfsvormen, mkb-karakter, gouden vierhoek)

- Verbeter aansluiting tussen topsectorenbeleid en onderscheiden agrarische bedrijfsvormen met hun specifieke verduurzamingsopgave

- Zorg voor samenwerking met andere sectoren op regionaal niveau

- Stimuleer en faciliteer kennisoverdracht over best agricultural practices (agrarische/niet-agrarische ondernemers, NL/Int.)

Advies 4:

Zorg voor adequate financiële, juridische en fiscale ruimte

- Neem belemmeringen voor verduurzaming in wet- en regelgeving weg en prikkel door regelgeving bedrijven tot verduurzaming

- Kies voor doel- in plaats van middelvoorschriften

- Stimuleer het ontstaan van beheersvormen die de flexibiliteit en vernieuwing ondersteunen

- Benut de nationale ruimte binnen het nieuwe GLB (circa 100 mio per jaar) om te verduurzamen, innoveren en moderniseren

Advies 5:

Zorg voor breed maatschappelijk draagvlak

- Ontwikkel de rol van het Rijk als facilitator van het maatschappelijke debat over de land- en tuinbouw

- Laat uitvoeringsstrategie tot stand komen op basis van brede maatschappelijke betrokkenheid en deelname

- Betrek bedrijfsleven, provincies en gemeenten, consumenten, milieuorganisaties en dierenbeschermers vanaf het begin bij de discussie over die strategie

Concluderend

De landbouw is van nationaal belang, maar het moet wél duurzamer

Schep duidelijkheid over wat de sector moet bereiken

Pak het proces van verduurzaming gezamenlijk aan

Verruil het verlammende debat voor dialoog tussen overheid, markt, wetenschap en maatschappelijk organisaties

Zo is er de komende decennia ruimte voor een sterke en maatschappelijk gewaardeerde landbouw in Nederland

Raad
voor de leefomgeving
en infrastructuur

Nieuwe Uitleg 1
Postbus 20906
NL 2500 EX Den Haag

t. 070 456 20 70
f. 070 456 20 71
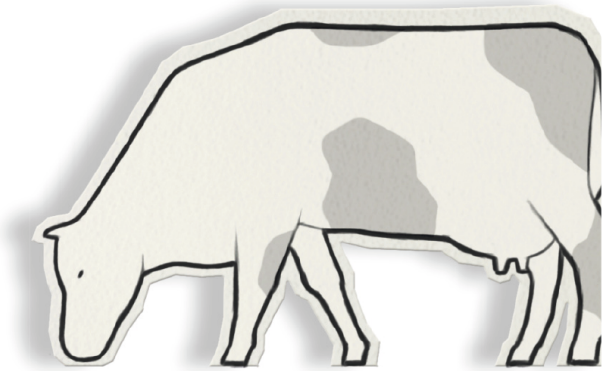
info@rli.nl
www.rli.nl